

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆՔ

Ամսոյ 2 ին Բեթլէհէմի մէջ 18 տարեկան Ատաին աղայ մը անսանձ ձիւռ մը վերայ նստած՝ վաղցնելու ժա մանակ կիյնայ վերայէն և սարը տա պանդտկին մէջ կը մնայ . տասն վայր կենի չափ խեղճ պատանին քարերուն վերայ գետնաքարչ լինելով՝ գլուխը կը ջարջախի : Թէ և գիւղացիներն հաս նելով ձին կը կեցնեն և տղան կ'ազա տեն . բայց հինգ ժամէն յետոյ կը մեռնի :

- 8 ին նոյն գիւղի որբանոցի աղ զայքը , որ հաստատուած է Բեթու նիօ Պէլլօնի անուն կաթօլի բահա նայի մը ջանիւք , և ուր կընդունուին ամեն կողմէ և ամեն ազգէ որբ աղ զայք , կ'երթան Սողամնի աւազան ներն լողալու , յորոյ Ազգարէթցի 15 տարեկան Ատաին որբ մը լողալու ժա մանակ կը խեղդուի :

- 10 ին դարձեալ նոյն գիւղին մէջ կը պատահի հետեւեալ տխուր գէպ քը : Յոյն մեծատան մը համբիշի գոր ծարանին մէջ , ուր շատ բանուորներ կ'աշխատին , աշխատութեան ժամա նակ 10 տարեկան Յոյն բանուոր տղայ մը հոն գտնուած լեցուն ատրը ճանակն ձեռքը կ'առնէ տեսնելու հա մար , առանց գիտնալու լեցուն լինելը . յանկարծ ատրճանակը կը սրարուի և գնտակը գիմացը եղող Ատաին ձե րունի գործաւորի մը քամակէն մտնե լով կուրծքէն դուրս կ'ելլէ . վերաու րեալը երկու ժամէն վերջը կը մեռնի , իսկ տղան երկիւղէն կը փախչի անմի ջապէս և մինչեւ ցարդ աներեւոյթ է :

- 16 ին Տեղւոյս Առաւիարիչ Աբ սեմ Բեթամիլ Փաշան 'ի Ա Պօլիս մեկ նեցաւ իւր տեղը փոխանորդ կարգե լով տեղւոյս Սուհասէպէճին :

- 25 ին Յոսրպէի մէջ Հայ երկ տասարդ մը երբ երկիցեան գեմ սը բած տուն կը տարուի . տանը մէջ մէջ քի գանակը հանելով փարը կը խօթէ և հետեւեալ օրը կէս օրին կը մեռնի :

- 31 ին Բեթլէհէմի գիւղում մի տկարու թեան պատճառաւ կարող չը լինի կրթութեան ժամանակ իւր ընկերաց հետ գտնուիլ : Հարիւրապետը կը մտնէ վրանին տակ , ուր խեղճ զինու ուր պառկած կը լինի . կը հարցնէ թէ՛ ինչու կրթութեան շնո գնացած , առ այս իւր տկարութիւնը կը յայտնէ . հարիւրապետը չը հաւատար զինու ուրի խօսքին . ուստի սուտ ետ ասելով՝ կողքին ոտքով կը դարնէ . հարուածը մահաբեր կը լինի թշուառ գիւղացի զինուորին համար . փսոն զի շունչ տպառելով անմիջապէս կը մեռնի :

- Բեթլէհէմի Մնդեան Այրի վա րագուրի ինդիրն երկար տարիներ շա րունակուելէն զինի՛ ՚ի վերջոյ ներկայ ամսոյ մէջ Ատաինք յաջողեցան կա խել իրենց ուղած վարագորն Բ . Արք նէն ուղղակի առ Տեղւոյս Առաւիար չի Տեղապահն գրուած հրամանին հա մեմատ , որով պատուիրուած էր Հա յոյ և Յունոց լուր չը տալ կախման ժամանակ : Յոյնք անբացատրելի ան տարբերութեամբ բողբոմին զիջան և Ատաինաց նպատեցին , մինչեւ ան գամ՝ իրենց կանթեղաց շուաններն պատերէն վերցնելով , որ առաջ ամե նեւին այնպէս չէր , այլ վարագուրի մէջէն բացուած յատուկ ծակերով պաւն կասուած էին : Մէք Հայքս միայնակ մնայինք , և ընդգիտադրելու ժամանակն անցած էր : Այժմ մեր կանթեղաց շուաններն միայն մնացած են , որոյ մասին առաջարկութիւններ եղան որ վերցնենք Ատաինաց և Յու նաց նման , բայց հաճութիւն չը սուինք : Տեսնենք թէ՛ ուր պիտի ե

գերի սոյն ինդիքն :

— Յունաց Երուսաղէմի Միտրանութեան վիճակն ստասիկ խառնութեան մէջ է : Մինչդեռ Կիրիլոս Պատրիարքն ձգելու և սքսորելու ժամանակ գրեթէ բոլոր Միտրանութիւնն միմարմին և մի հոգի եղած էր, այժմ ընդհակառակն՝ իւրաքանչիւր միտրանական անդամ տարբեր մտածութեան և ինքնակայ կոչութեան մէջ էր գլուխուի : Պրոկոպիոս ներկայ Պատրիարքն կը տեսնէ իւր շուրջ բարբորած խրատութեան հրդէհն, բայց իւր անտարբեր բնաստութեամբ դողցես անդրդուելի կը կարծէ իւր գահն :

Յունաց Միտրանութեան սոյն վերջին երկամեայ կեանքն, շարժումներն և յեղաշրջումներն եթէ մտադիր զննութեան առնուի, պարզապէս կը տեսնուի, որ օտար քաղաքականութիւն մի այնպիսի դերեր կը խաղայ, որ մօտէն ամենեւին չը նշմարուիր, այլ հեռեւանքներն յառաջ գալէն բղկնի միայն կ'ուշաբերին թէ ենթարկեալք և թէ ականատեղք :

Մինչդեռ Յոյն Միտրանութիւնն երգմամբ կ'երգնուր և զինքն կը նշովէր բնաւ երբէք բերան չ'առնուլ Կիրիլոսի անունն իբրեւ Պատրիարքի անուն, այժմ խրտումներ կը նշմարուին զԿիրիլոս վերտօնին Երուսաղէմի Պատրիարքական գահն հրաւիրելու : Արդէն ոմանք դիմած են առ Կիրիլոս գլխաւոր իրենց արարմանց վերայ եւ շատերն ևս դիմելու վերայ են : Բայց կան այնպիսիք եւս, որոց համար Կիրիլոս և Պրոկոպիոս երկրորդական բաներ են, այլ իւրաքանչիւրն ուղղակի իւր պատրիարքանալու յատակադիմն կը դէմ :

Կարող ենք ասել, որ Կիրիլոսի անկման ժամանակ հայրենասիրութիւնը և կրօնական անկասութեան ե-

ռանդն սրածնէի դերասաններ ունեցաւ Յոյն Միտրանութեան մէջ, բայց երկամեայ կարճ չըջանին մէջ օտար քաղաքականութիւնն այնպիսի անզգալի կերպիւ վրդովեց և ջլատեց Միտրանութեան զօրութիւնն, որ այժմ նոյն իսկ հայրենասիրութեամբ վառուածներն յուսահատ վիճակի մէջ կը գտնուին և աւելի անձնական քան թէ միտրանական կեցութեան վերայ կը խորհին : Որչափ աշտրջութիւն և հեռատեսութիւն հարկուոր է ներկայ ժամանակի քաղաքագիտական բաղմակերպեան ճարտարամտութեանց զո՛հ չը լինելու համար :

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Մահտեսի Յակոբ մահտեսի Կարապետեան Կարմրակապցի նուիրած է Ս. Աթոռոց Թանգարանին մի մագաղաթիայ գրչագիր Սաղմոս, Թուակներն անյայտ, յատուկ նամակաւ տեղեկագրելով, որ սոյն Սաղմոսն եղած է Արք. Փաշայի անձնական մատենագարանէն, և ինքն տեսնելով զայն աճուրդի հանուած իրերուն մէջ, գնած և զրկած է Ի Ս. Աթոռոս, հետեւեալ յիշատագրով՝ «Յիշատակէ այսմագաղաթ Սաղմոսս յԱկնայ գիւղէն Կարմրակապցի Մահտեսի Կարապետեան, Մահտեսի Յակոբս. զայս Ս. Երուսաղէմաց Թանգարանին շնորհեցի. ով որ ընթեռնուկամ նայելու համար ձեռք առնէ, կը պարտաւորեմ որ յիշեցէ զհոգիս իմ մէկ Հայր Բրդէ- 1874. Յունիս 5. Ի Կոստանդնուպօլիս » :

Յատուկ շնորհակալութեան արժանի են, ինչպէս բարեպաշտ Մահտեսի Յակոբն, նայնպէս և ամեն Աղ-